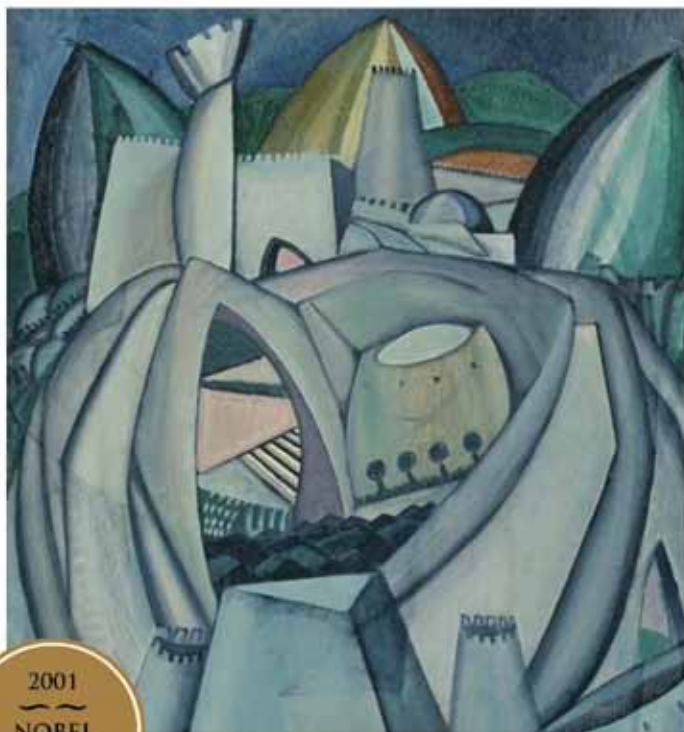

V.S. NAIPAUL

GELİŞİN
BİLMECESİ

ROMAN

2001
—
NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

Çeviri: SUAT ERTÜZÜN

V.S. NAIPAUL
GELİŞİN
BİLMECESİ

The Enigma of Arrival, V.S. Naipaul

© 1987, V.S. Naipaul

© 2013, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Eylül 2013, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Act creative

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devkaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1879-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

V.S. NAIPAUL
GELİŞİN
BİLMECESİ

ROMAN

2001 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren

Suat Ertüzün

SIR VIDIADHAR SURAJPRASAD “VS” NAIPAUL, 1932’de Trinidad’da doğdu. Britanya İmparatorluğu sömürgeciliğini irdeleyen romanlarıyla tanınan yazar, 1950’de burslu olarak İngiltere’ye gitti. Oxford Üniversitesi’nde geçirdiği dört yılın ardından yazmaya başladı ve o günden sonra başka bir işle uğraşmadı. Naipaul’un *Mistik Masör* (2001’de İsmail Mechant yönetiminde sinemaya uyarlandı), *Miguel Sokağ*, *Gerillalar*, *Nehrin Dönemeci*, *Taklitçiler*, *Yarım Hayat*, *A House for Mr. Biswas* (Mr. Biswas’a Bir Ev), *A Flag on the Island* (Adada Bir Bayrak), *In a Free State* (Özgür Bir Devlette), *Büyülü Tohumlar* gibi romanları ve *The Middle Passage: Impressions of Five Societies - British, French and Dutch in the West Indies and South America* (Ara Geçit: Beş Toplumdan İzlenimler/Batı Hint Adaları ve Güney Amerika’daki İngilizler, Fransızlar ve Hollandalılar), *An Area of Darkness* (Karanlık Alan), *The Loss of El Dorado* (El Dorado’nun Yitimi), *India: A Wounded Civilization* (Hindistan: Yaralı Bir Uygarlık), *The Return of Eva Perón and the Killings in Trinidad* (Eva Perón’un Dönüşü ve Trinidad’daki Katliam), *The Masque of Africa: Glimpses of African Belief* (Afrika Maskesi: Afrika İnancından Görüntüler) gibi belgesel kitapları da var. J.M. Coetzee’nin “modern İngiliz edebiyatının ustası” diye tanımladığı Naipaul, John Llewellyn Rhys, Somerset Maugham, Hawthornden, WH Smith Edebiyat, Booker, Kudüs ve İngiliz Edebiyatındaki yaşam boyu başarısından dolayı David Cohen ödüllерinin yanı sıra 2001 Nobel Edebiyat Ödülü’nü de kazandı.

SUAT ERTÜZÜN, 1971 yılında Hollanda'da doğdu. İlkokulu Hollanda'da, ortaokul ve liseyi İstanbul'da okudu. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü 1996 yılında bitirdi. Bir süre bankacılık ve turizm sektöründe çalıştıktan sonra çevirmenlik yapmaya başladı. Oscar Wilde, Kiran Desai, J.M. Coetzee, Rudolfo Anaya, Julia Glass, John Hughes, Sybille Bedford, John Banville, Patricia Highsmith, Stephen Greenblatt gibi yazarların eserlerini Türkçeye kazandırdı.

Kardeřim Shiva Naipaul'un
sevgi dolu anısına

25 Őubat 1945, Port of Spain
13 Ađustos 1985, Londra

İçindekiler

Önsöz	13
Birinci bölüm: Jack'in bahçesi	17
İkinci bölüm: Yolculuk	129
Üçüncü bölüm: Sarmaşık	233
Dördüncü bölüm: Ekin kargaları	357
Beşinci bölüm: Veda töreni	423

Önsöz

1970'te Wiltshire'da bir arkadaşımın arkadaşına ait bir köy evinde yaşamaya gittim; orada on bir yıl kaldım. Benim için çok mutlu bir dönemdi. Daha önce hiç o kadar sevdiğim bir evde, o kadar nefis ve doyurucu bir çevrede yaşamamıştım ve o bakımdan çok iyi çalışıyordum. Öncelikle Wiltshire'a yerleşmeden önce bulunduğum Afrika hakkında yazdım; sonra Hindistan hakkında büyük bir kitap yazdım ve ardından iki yıl boyunca, yeniden uyanan İslam dünyasındaki gezilerimi kaleme aldım. Özetle, benim için verimli bir dönemdi ama sonrasında taşınmam gerekti. Yaşadığım yer hakkında hiç yazmamıştım. Onun sırası daha sonra gelecekti. Daha önce de olmuştu: Bir tecrübe kırıntısı, ben onu yazmaya başlamadan evvel tamamlanmıştı. Biraz da bu yüzden şanslıyım ben; niçin yazmayı sürdürdüğümü de bununla bir miktar açıklayabilirim. Her tecrübe bana biçilmiş bir kaftan gibi gelmiştir.

Başladığımda maddi çevrem hakkında yazmaya heves etmiyordum. Belirsizlikle geçen yılların ardından mutluluğumu ve yaşadığım umulmadık sükûneti yüceltmek istiyordum. Doğrusu, hiç bu kadar güzel, bu kadar huzurlu bir yerde yaşamadığımı ve onca yıl güzel bir evde kalmanın meğer ne kadar tatmin edici olduğunu anlamayışıma hayret ettiğimi söyleyebilirim.

Köy evi dediğim, üç odalı küçük bir şeydi. Orayı ilk kez görenler hep hayal kırıklığına uğruyorlardı; benim için ne ifade ettiği hakkında en ufak bir fikirleri bile yoktu.

Doğa yazılarında köklü bir gelenek olduğunu ve benim ona bir şey ekleyecek donanımda olmadığını biliyordum. Sömürge kökenli biri olarak benim de kaygım, durmadan aynı mahsullerin ekilmesinden dolayı imkânlarının sınırına varan toprağın kullanımındaydı. Afrika hakkında yazdığım için ilk yürüyüşlerimde Afrika'yı görüyordum. Coğrafyayı kendi haliyle görmem, ona nüfuz etmeye başlamam zaman aldı. Önümde olanla kafamda olan arasındaki uyumsuzluklar, kültürel sorunlara kadar uzanıyordu. Yazmak her zaman olduğu gibi yine kafamı meşgul ediyordu ve bu kitapta da gelişen tema, metropol kaynaklı malzemeye özlem duyan yazar veya anlatıcının, asıl önem taşıyan konuları nasıl gözden kaçırdığıydı. 1950'de Londra, yerinden yurdundan olmuş insanlarla doluydu. Fakat ben ünlü İngiliz yazınındaki daha oturmuş toplumu aradığım için bunlara dikkat etmiyordum. *Gelişin Bilmecesi*'ndeki komik temalardan biri budur zaten – yazarın yaşadığı dönemi yaşarken değil de yazarken anlamasının komedisi. Dolayısıyla İtalyanları ve Kuzey Afrika kökenli Fransızları kaçırdım ve var olduğunu bildiğim çerçeveye uydukları için yaşadığım pansiyonda kalan hizmet erbabını kendime malzeme yaptım. Yeni hayatımı kaydetme, eski hayatımı anlama yollu ilk dürtünün nüvesinden böyle doğup gelişti kitap ve sanırım böylesi kulağa gerçekten doğru geliyor; çünkü gerçek buna benziyordu.

Not almadım. Çoğu zaman olduğu gibi hafızama güvendim; başka türlü oradan oraya sıçrayabilecek bir kitaba tutarlılığını veren de bu zaten. Dediğim gibi, kitabı yazmaya başladığımda tecrübenin kendisi geride kalmıştı. Bu işe girişmeden önce malzemenin tamamlandığını düşünüyordum ve bana öyle geliyordu ki elyazım, bunun verdiği mutsuzlukla bozulmuştu; ama bozulmak ne kelime, yazdıktan kısa bir süre sonra bile kâğıda döktüklerimi çözmekte zorlanıyordum. Yeni çevrenin yazıma zarar vereceğinden korktuğum için taşındığım yeni evde, kimliksiz bir atmosfer yaratmaya çalışmışım. Çok erken kalkıyordum; şafakta yazdıklarımı kaybetmemek için onları bir de teybe okuyordum. Öğle yemeğinde ve akşam yemeğinde sırtımı döndüğüm teyp, kendi sözlerimi bana tekrar ediyordu. Bu yolla yazdıklarım aşinalık kazanıyor ve onlarla ne yapacağımı biliyordum. Yazmanın

mekanik yanına burada dikkat çekmemin sebebi, düşünce ve dürtüleri kâğıda aktarmanın bana hep biraz sorunlu gelmiş olmasıdır. Bir kitabı hazırlamanın belirlenmiş bir yolu yoktu. Her kitap, deyim yerindeyse, kendine ait yeni bir yol açıyordu: Bu tarzda kaleme aldığım bir kitabı okumam söz konusu değildi. Doğrudan muhatap olduğum ilk tepki çok zaman sonra, ben artık kitabın çok uzağındayken ve aklım başka tasarılarla meşgulken Fransızca çevirmenimden geldi. Bana, kitabın onu adeta hipnotize ettiğini söyledi ve bu etkinin farkında olup olmadığını sordu. Bilmiyordum; ama çeşitli nedenlerle kitabın hayranları olduğunu artık anlıyorum ve yeniden basılmasının ona daha çok dost kazandırmasını umuyorum.

Birinci bölüm

JACK'İN BAHÇESİ

İlk dört gün yağmur yağdı. Nerede olduğumu bile zor seçiyordum. Sonra yağmur durdu ve evimin önündeki çimenlikle ek binaların ilerisinde, her biri sınırlarındaki yapraksız ağaçlarla ayrılmış tarlalar ve uzakta, ışığın durumuna göre aniden parlayabilen ve öyle zamanlarda olmayacak bir şekilde toprak düzeyinin üstündeymiş izlenimi veren bir nehir gördüm.

Nehre, *Avon* deniyordu; ama Shakespeare'le ilişkili olan değildi bu. Toprağın, benim için daha büyük bir anlam kazanmasından ve çocukluğumun tropikal sokağına göre hayatımda daha fazla yer etmesinden sonra; ancak ondan sonra içinde kanallar olan dümdüz otlakları “sulak çayırlar” veya “yaş çayırlar”, nehrin gerisindeki engebesiz alçak tepeleri de “meralar”¹ olarak düşünmeye başlayabilecektim. Fakat o sırada, yani yağmurun kesilmesinin ardından gördüklerim –yirmi yıldır İngiltere’de yaşıyor olmama rağmen– yamyassı otlaklar ve dar bir nehirden ibaretti.

1. Kitapta bundan sonra sıkça geçen “mera”, özellikle İngiltere'nin güneyindeki ağaçlıksız, hafif eğimli ve çayır kaplı alçak kireçtaşı tepeleri ifade eden, eski İngilizcede tepe anlamındaki *dūn* sözcüğünün günümüzdeki karşılığı *down* sözcüğü için kullanıldı. Tepeler, aşınmayı önlemek amacıyla otlak olarak kullanıldığı için “mera” sözcüğü seçildi. (Ç.N.)

Kıştı. Kış ve kar düşüncesi, beni oldum olası heyecanlandırmıştı; ama İngiltere’de karşılaştığım kışlar, uzaklardaki tropikal adamdayken hayal ettiğim zorlu kışlara nadiren benzediği için sözcüğün bendeki büyüğü biraz yitmişti. Başka yerlerde, sözcelimi ocakta İspanya’da, Madrid yakınlarındaki bir kayak tesisinde, aralıkta Hindistan’ın Simla kasabasında, ağustosta Himalayaların yükseklerinde aşırı hava şartlarına şahit olmuştum. Fakat öyle havalarda, İngiltere’ye pek uğruyor gibi görünmüyordu. İngiltere’de yıl boyu aynı türden kıyafetleri kullanıyordum; nadiren süveter giyiyor, paltoya çok az ihtiyaç duyuyordum.

Ayrıca her ne kadar yazların güneşli olduğunu ve kışın, Rowland Hilder’in suluboya tablolarında olduğu gibi, ağaçların yaprak döküp fırça gibi kaldığını bilsem de yılın geneli –bitki örtüsü, hatta hava sıcaklığı bakımından– benim için aynıydı. Bir mevsimi veya dönemi, diğerinden ayırmakta zorlanıyordum; çiçekler veya ağaçların yeşilliğiyle herhangi bir ay arasında bağlantı kuramıyordum. Fakat bakmayı seviyordum; hiçbir şey dikkatimden kaçmıyordu ve ağaçlarla çiçeklerin güzelliği, erken saatlerdeki sabah güneşi, güneşin geç battığı akşamlar beni duygulandırıyor. Benim için kış, daha çok kısa günlerden ve çalışma saatlerinde her yerde yanan elektrikli lambalardan, bir de kar yağma ihtimalinin olduğu bir zamandan ibaretti.

İçinden çayın geçtiği vadideki eve yerleştiğimde kış olduğunu söylüyorsam bunun sebebi o sıralardaki sisi, çevreyi benden gizleyen ve İngiltere’de defalarca yer değiştirdiğim yetmiyormuş gibi yine yeni bir yere taşınmamla ve çalışmalarımın ilgili kaygılarını tamamlarcasına na dört gün süren yağmur ve sisi hatırlamamdır.

İsınma masrafından çekindiğim için de kış olduğunu hatırlıyorum. Sadece elektriğim vardı ve elektrik gazdan

da, mazottan da pahalıydı. Üstelik ev zor ısınıyordu. Uzun, dar bir binaydı; sulak çayırardan ve nehirden uzak sayılmazdı; beton zemin yerden ancak birkaç karış yüksekteydi.

Derken bir öğleden sonra kar yağmaya başladı. Evin önündeki çimenliği örttü; ağaçların çıplak dallarını örttü; gözden kaçan şeylerin hatlarını, çimenliğin çevresinde olan ve o güne kadar dikkat etmediğim ya da tam olarak ne olduğunu anlamadığım eski püskü boş yapıların hatlarını belirledi; öyle ki, yağın karı izlerken çevremin kabataslak bir resmi, önümde parça parça kuruldu.

Karda oynamak veya beslenmek isteyen tavşanlar ortaya çıktı. Kamburunu çıkarmış bir ana, yanında üç-dört yavrusu. Kar üstünde farklı, kirli bir renk oluşturuyorlardı. Ve bu tavşan resmi, daha doğrusu onların yeni rengine ait bu resim, o kış gününün öbür ayrıntılarını –akşamüstünün karlı aydınlığı; çimenliği çevreleyen garip boş yapıların beyazlaşıp ayrışması ve önem kazanmasını– da çağırıyor veya yaratıyor. Çağırıyor bir başka şey de tavşanların beslendiği ve beyaza çalmaya başlayan çitin gerisinde gördüğümü sandığım ormanın anısı. Beyaz çimenlik; çevresindeki boş yapılar; çimenliğin bir yanındaki çit, çitteki gedik, bir yol; ilerideki orman. Bir orman görüyordum. Ama aslında orman sayılmazdı; evimin de bulunduğu arazide, büyük konağın arkasındaki meyve bahçesiydi.

Gördüğüm şeyi apaçık görüyordum. Ama neye baktığımın farkında değildim. Onu nereye koyacağımı şaşırılmışım. Hâlâ iki arada bir dereye gibiydim. Fakat bildiğim bazı şeyler vardı. Trenle geldiğim kasabanın adını biliyordum: Salisbury. Tanıdığım, ilkokul üç ders kitabında Constable'ın Salisbury Katedrali röprodüksiyonundan fikir sahibi olduğum neredeyse ilk İngiliz kentiydi Salisbury. Çok uzaklardaki tropikal adamda, on yaşında değildim o sıralar. Dört renk baskılı resim o güne kadar

gördüğüm en güzel tabloydu. Yerleşeceğim evin de Salisbury yakınlarındaki nehir vadilerinden birinde olduğunu biliyordum.

Constable'a ait röprodüksiyonun bende uyandırdığı romantik duygular sayılmazsa oraya götürdüğüm bilgi, dil sınıfına giren bilgilerden ibaretti. Sözgelimi, *avon* sözcüğünün aslen nehir anlamına geldiğini, o bakımdan herhangi bir köpek için kullanılabilen "it" kelimesinden farkı olmadığını biliyordum. Ayrıca –hem köye hem arazisinde bulunduğum malikâneye adını veren– Waldenshaw adındaki iki bileşenden *walden*'in da, *shaw*'un da orman demek olduğunu yine biliyordum. Karın ve tavşanların verdiği peri masalı duygusu bir yana, orman gördüğümü sanmam için bir neden daha.

Evin, Stonehenge'e yakın olduğunu da biliyordum. Oradaki çember halinde dikilmiş taşlara giden bir yürüyüş yolu olduğunu, yolun yükseldiği bir yerde bir seyir noktası olduğunu biliyordum. Zaten o ilk dört günden sonra yağmur dinip sis kalkınca bir öğleden sonra yola ve manzaraya bakmaya gitmiştim.

Köyün, köy denebilecek bir hali yoktu. Benim için sevindirici bir şeydi bu. İnsanlarla karşılaşmak beni tedirgin ediyordu. Onca zamandır İngiltere'deydim; ama yeni bir yere taşındığımda hâlâ o tedirginliği yaşıyor, ace-mice konuşuyor, kendimi hâlâ bir başkasının ülkesinde görüyor, yabancı ve yalnız hissediyordum. Ülkenin yeni bir yöresine gitmek başkaları için bir macera olabilecekken benim için her seferinde eski bir yarayı deşmek gibiydi.

Porsukağaçlarının yer aldığı, kara topraklı malikâne arazisinin yanından daracık bir karayolu geçiyordu. Yolun, tel çitin ve yol kenarındaki çalılıarın hemen ilerisinde meranın dik yamacı yükseliyordu. Stonehenge ve yaya yolu o yöndeydi. Anayoldan küçük bir kır yolu veya

patika sapıyor olacaktı. Onu bulmak için sola mı, sağa mı dönmeliydim? Ama aslında hiç dert değildi. Sola döndüğünüzde de karşınıza bir yol çıkıyordu, sağa döndüğünüzde de. Ve o iki yol Jack'in evinde, daha doğrusu tepeyi aştıktan sonraki vadiye, Jack'in evinin olduğu eski çiftlik alanında buluşuyordu.

Eve giden iki yol. Farklı yollar: Biri çok eskiydi, öbürü yeni. Eski yol daha uzun, daha düzdü; kuru, geniş, dolambaçlı bir dere yatağını izliyordu; eski günlerde hayvanların çektiği arabalar için kullanılmış olacaktı. Motorlu araçlara göre yapılan yeni yol daha dikti, doğrucaca tepeye çıkıyor, sonra yine dosdoğru aşağı iniyordu.

Anayoldan sola döndüğünüzde eski yola çıkıyordunuz. Kayın ağaçlarının dalları yolun bu bölümünün üzerine sarkıyordu. Yol nehrin hemen üstünde, meranın yamacındaki düz bir çıkıntı boyunca ilerliyor, ardından hemen hemen su seviyesine kadar iniyordu. Burada birkaç evden ibaret küçük bir yerleşim vardı. Gördüğüm kadarıyla güzel revaklı, tuğla ve çakmaktaşıdan küçük eski bir ev; nehir kıyısında, suya çok yakın bir noktada da saz damlı, alçak beyaz duvarlı, "elden geçirilmekte olan" bir köy evi (ev yıllar sonra hâlâ elden geçiriliyor, tozlu pencerelerden yarısı kullanılmış çimento çuvalları görülebiliyordu). Buradan, bu mezradan Jack'in evine giden eski yola sapılıyordu.

Dar bir asfalt yol, yarım düzine küçük, gösterişsiz evin yanından geçiyor, evlerin ikisinin, üçünün üzerinde –yegâne süs olarak– sahibi, inşaatçısı veya tasarımcısının özenli monogramları ve şaşırtıcı bir tarih, savaş yılı olan 1944 tarihi göze çarpıyordu. Bir yerden sonra asfalt bitiyor ve patika taşlık oluyor; sonra bir vadiye girip pek çok sertleşmiş tekerlek izinin arasında tutam tutam kaba çimlerin düzensiz şeritler biçiminde uzandığı daha geniş bir yol haline geliyordu. Bu vadi, kadim bir his uyandırır-

yordu. Soldaki dik yamaç, manzarayı kapatıyordu. Keldi bu yamaç, ağacı veya çalısı yoktu; ince, pürüzsüz çim örtünün altındaki kamçı izi gibi çizgi ve şeritler yalnızca uzun zaman önce yıllar boyu sürüldüğünü değil, aynı zamanda tahkim edildiğini de akla getiriyordu. Geniş yol kıvrıla kıvrıla ilerliyordu; yolun kapladığı geniş vadi (herhalde eski bir nehir yatağı) sonra hiç kıvrım yapmadan doğruca ötelerdeki alçak bir meranın eteklerine kadar uzuyordu. Jack'in evi ve çiftlik alanı, yolun dönemesindeki bu düzlüğün ucundaydı.

Jack'in evine giden öbür yolun, anayoldan ayrıldıktan sonra yukarı vurup vadiye ve çiftlik alanına inen kısa, dik ve yeni yolun kuzeye bakan tarafında bir sıra genç kayın ağacı ve onları koruyan yüksek çamların oluşturduğu bir rüzgâr siperi vardı. Yokuşun tepesinde metal duvarlı modern bir ambar görölüyordu; biraz daha devam edince yolun karşısındaki rüzgâr siperinde bir gedik vardı. Stonehenge seyir noktası orasıydı; kalıntılar çok uzakta ve küçük kalıyordu, seçilmesi kolay değildi, en azından orduya ait parlak kırmızı veya turuncu atış alanı kadar kolay değildi. Rüzgâr siperi boyunca ilerleyen engebeli taşlık yoldan inince yamacın dibindeki metruk çiftlik yapılarına ve içlerinden birinde Jack'in yaşadığı, hâlâ kullanılan yan yana dizili köy evlerine ulaşılıyordu.

Çevredeki meralar hep taşlı ve kuru, beyaza çalan kahverengi, beyaza çalan yeşildi. Fakat vadi tabanındaki geniş yolda ve çiftlik yapılarının orada toprak çamurlu ve siyahtı. Traktör tekerlekleri kara çamurda yer yer uzun ince havuzcuklar açmıştı.

Çiftlik yapılarına ulaştığım ilk öğle sonrası rüzgâr siperinin yanındaki dik yokuştan aşağı yürürken Stonehenge'e giden yolu sormak zorunda kalmıştım. Yukarıdaki seyir noktasından bakınca her şey belli gibiydi. Fakat sonra art arda meralar, art arda yamaçlar yükselmeye

başladı; vadiler ve patikalar gözden gizleniyor, çamurun ve uzunlamasına su birikintilerinin yürümeyi zorlaştırdığı ve mesafeyi sanki daha da açtığı vadi tabanında bazılarının geniş vadi yolundan ayrıldığı birçok patika görünüyordu; ne tarafa gideceğimi kestiremedim. O boşlukta basit bir soru; o ilk gün, birine yolu sorduğumu hiç unutmayacağım. Jack miydi? Kim olduğuna dikkat etmedim; aklım daha çok yürüyüşün acayipliğinde, kendi acayipliğimde ve sorunun saçmalığındaydı.

Bana çiftlik yapılarının etrafından dolaşıp sağa dönmem, geniş anayoldan ayrılmamam, bir yandaki ağaçlığa, katıksız bir yabancığ ve ormanın başlangıcını yalan da olsa çağırıştıran genç koruluğa dönük kuru patikaların cezbediciliğine kapılmamam söylendi.

Ben de çamurun içinde köy evlerinin ve çiftlik alanının çevresinden, eski bir kereste yığını ve eski dolaşık bir dikenli tel yumağının, kullanılmıyor izlenimi veren çiftlik alet edevatının çevresinden dolaşarak sağa saptım. Geniş çamurlu yol çimenle, uzun yaş otlarla kaplanmaya başladı. Çiftlik yapılarını arkamda bıraktığım ve kendimi geniş, ıssız ve eski bir nehir yatağında bulduğum kısa bir süre sonra, engin boşluk duygusunu olanca yoğunluğuyla hissetmeye başladım.

Eski bir nehir yatağı olduğunu düşündüğüm çimenli yol yokuşa vurdu, öyle ki insanın gözü ister istemez karşıdaki gökyüzüne dikiliyor, iki yanda da meraların yamaçları yine gökyüzüne karşı açılıp genişliyordu. Bir yanda sığırlar yayılmıştı; öbür yanda, geniş boş bir araziden ibaret bir otlağın ilerisinde genç çamlardan bir koruluk görünüyordu. Antikçağ'a ait duygusu uyandırıyor burası; enginliğin, bomboş toprağın izlenimini, eşyanın başlangıcına ait bir duyguyu. Görünürde ev yoktu; yalnızca çimenli yol, karşıdaki gökyüzü ve iki yanda geniş yamaçlar...

“Modern İngiliz edebiyatının büyük ustası” diye tanımlanan V.S. Naipaul, 2001 Nobel Edebiyat ödülünün sahibi.

Sürrealist ressam Giorgio de Chirico'nun *Gelişin Bilmecesi* adlı dizi tablosundan esinlenen kitap, İmparatorluk sonrası dönemde Karayiplerden İngiltere'ye gelen genç bir Hintlinin öyküsünü anlatıyor. Naipaul'un en önemli otobiyografik eserlerinden biri olarak, bir diyardan bambaşka bir diyara gitmenin, bir ruh halinden başka bir ruh haline geçmenin hikâyesi üzerinden, en geniş anlamda “yolculuk” temasını işliyor. Ancak yazar, yaratıcılık ve gözlemlerle birleştirdiği bambaşka bir ağ da örüyor romanda. İngiliz dünyasının, sömürgecilik sona ermesiyle başlayan küçülme ve eski görkemini yitirme sürecini, bir malikânenin geçirdiği değişim aşamalarıyla simgeliyor.

Bir komşunun ölümü, malikânenin bahçıvanının işten çıkarılması gibi, gündelik hayatın içindeki sıradan anlarda bile bir derinlik ve dokunaklılık bulan Naipaul, ayrıntılardan geniş manzaralara uzanıyor; “ilerleme” fikrinin engellenemez yükselişle yitip giden eski dünyayı, İngiliz coğrafyasında yavaş yavaş meydana gelen kalıcı değişimleri gözler önüne seriyor.

Kapak resmi: AMADEO DE SOUZA-CARDOSO

ISBN 978-975-07-1879-3

9 789750 718793